

seinek közelségében íródtak. S mintha mindegyik ugyanazt kérdezné, amivel utolsó nagy töredékének, AZ ÉLET DIADALÁ-nak végső, 544. sora törik ketté: „*Then what is life?...*”

*

Az itt közölt szövegek, egy vers és egy töredék kivételével, eddig nem voltak magyarul olvashatók. A HALÁL című töredék

régebbi fordítása Jobbágy Károlytól való. A LOVE’S PHILOSOPHY-nak két ismert fordítása is van, Szabó Lőrinc, illetve Vas István, mondani sem kell, kiváló munkája. Ezeket nem túlszárnyalni, csak talán az eredeti néhány általuk csekélyebb figyelemre méltatott mozzanatát érvényesíteni reméltem.

Somlyó György

Percy Bysshe Shelley

POSZTUMUSZ VERSEIBŐL

Somlyó György fordításai

A szerelem filozófiája

I

Források ömölnek folyókba,
S a folyókat várja a tenger,
Szelek az égen összefonódva
Örökre édes hevülettel;
Isteni törvény, hogy sosem egyes
Semmi e föld kerekén,
Mindennel minden elegy lesz,
Miért ne veled én?

II

Hegymok csókolnak az égbe,
Hab omlik bele a habba,
Nővér-virágnak nincs menedéke,
Ha fivérét odahagyja;
Nap sugarát a földre szórja,
Holdfény csókol tengereket:
Mindez az édes mű mire jó, ha
Te nem csókolsz engemet?

1819

Eljegyzett lelkek

Töredék

A szellem vagyok, ki szívének
Szívében laktam, éreztem, mit érzett,
Gondoltam, amit gondolt, tudva tudtam
Lelke benső beszédét, azt a halkán
Se hallott hangot, amely vére csöndjén,
A fogyhatatlan szívverés özönjén,
Mint nyári tenger, nyugva-nyugtalan.
Kicsalogattam lelkéből arany
Trilláit, szinte álkulccsal nyitottam,
Hogy kiengedjem, s elmerüljek bennük –
Akár a sas, ha mennydörgés ködében
Villámba öltözteti szárnyait.

1819

El nem mesélt mese

Töredék

Hírlik, hogy meséd nem mesélted el,
Mint csalfa hajnal, mely viharba roskad.
Vagy mint a kongó szinarany kehely,
Mely ürrel csúfolja meg szomjas ajkad.

1819

Halál

I

Itt a halál, ott a halál,
A halál mindig megtalál.
Kívül, belül, lent, fölül
Halál vagy szüntelenül.

II

Halál mindent megpecsétel,
Ami vagy és amit érzel,
Amit ismersz s ami rémít,
.....

III

Előbb hal az öröm – és
Aztán remény s rettegés,
S ha mind meghalt, más nem marad:
Meghalsz te is – sár vet sarat.

IV

Mind amiért élünk-halunk,
Éppúgy elvesz, mint mi magunk;
Halandó juss, könyörtelen –
Nem hal meg ő is, a szerelem?

1820

Jó-éjt

I

Jó-éjt? ó nem! gonosz a perc, mely
Elválaszt s együtt hagyni fél;
Maradjunk így, míg jó a reggel,
Akkor lesz *jó* az éj.

II

Magányos éj jó hogy lehetne,
Ha édes vágyad szárnyra kél?
Ne mondd, ne is gondolj ilyenre –
Akkor lesz *jó* az éj.

III

Azoknak jó az éj, kik ketten
 Várják, míg szív szívhez tapad,
 A hajnalfényt; mert ők, szerelmem,
 Jó-éjt sohasem *mondanak*.

1820

Orpheusz

A. Nem messze innét. A domb tölgy-övezte
 Csúcsáról jól beláthatod a szikkadt,
 Sötét földet, tompa, lomha-folyású,
 Mély, de szűk patak szeli át, amit
 Szél se borzol, és akárhogy ragyog
 A szőke hold, nem lelhet benne tükröt.
 Kövesd e furcsa csurgó puszta partját,
 Csakhamar homályló tócsához érsz,
 E kis ér forrásához, melynek árját
 Nem láthatod: a pocsolya fölé
 Meredő szikla üregét kitöltő
 Fénytelen éjbe fül – apadhatatlan
 Sötétség-kút, szélén gyér csillogással,
 Mely retteg egyesülni kedvesével –
 S mint Szürinx Pántól, éj naptól szökik,
 Vagy olthatatlan, konok gyűlöletből,
 Rühelli a mennyei ölelést.
 E torz, alaktalan domb oldalán
 Nyiló üreg sápadt ködöt lehell,
 S e gázzal áthatott fátyolszövet
 Minden élőt elpusztít, leng a szirt
 Fölött, aztán az ár fölé sodorja
 A szél, majd a résekbe gomolyog,
 Hogy, ha van még, az alvó férget irtsa.
 A sötéten kiugró sziklaélen
 Ciprus-csoport áll; de nem úgy, ahogy
 Kecses csúcsukkal, zajgó életükkel
 Szülőtti völgyetek egébe nyúlnak,
 S a lombjaik közt bolygó szél ügyel,
 Nehogy feldúlja a hely kellemét;
 Itt mind aszottan, hervadozva álltak,
 Összekapaszkodva, s tar ágaik
 Úgy nyögtek s reszkettek a szélrohamban,
 Mint hajón viharba került legénység!

KÓRUS. Mi ez a csudás, sajtó, tünde hang,
 Mely mégis nagyobb zene, mint a szél,
 A templom-oszlopok között suhanva?
 A. Orpheusz lantján kél e kósza zengzet
 A szelekben, mik sírnak, zord királyuk
 Amért elúzi e hangoktól őket,
 De futtukban is magukkal sodorják
 Azokat, hogy harmatként szertehintsék
 Riadt érzékeinkre.

KÓRUS. Hát dalol még?
 Úgy hittem, hárfáját eldobta nyomban,
 Mikor Eurüdikéje elveszett.

A. Nem.
 Egy ideig várt. Mint dām vad, ha úzik,
 Egy percre megtorpan a sebes ár
 Partján – vad ebek gyilkos csaholása
 Követi, sebzik villogó nyilak –,
 Alámerül: így, csillapíthatatlan
 Gyászának éles karmai között
 Mainaszként fényes légbé döfte lantját,
 Felüvöltött: „S Ó ott van a sötétben!”
 És mélységes-mély rémes dallamot
 Vert ki a húrokon. Jaj, fájdalom!
 Rég, mikor még szépséges Eurüdiké
 Fénylő szemmel mellette hallgatott,
 Égi dolgokról dalolt szeliden.
 Mint ha fényes tavaszi szél fodrozta
 Kis csermelyen minden redő külön
 Sokszoros tükröt tart a nap elé,
 Míg zöld partjai között csordogál
 Szűnős-szűntelen, frissen és üdén,
 Úgy folyt dala, mély örömet s szelid
 Szerelmet hordva édes hangjain,
 Mennyei ambrózia sarjadékát.
 De hol van ez már. A Poklok után
 Egy durva magányos követ szemelt ki,
 Mocskos zuzmók közt, füvetlen mezőn.
 És örökzöld fájdalom mindenben
 Túlcsorduló mélységes áramából
 Dühödt ének hangja tört fel az égbe.
 Irdatlan vízesés, mely két iker
 Nő-sziklát választ szét gyors zuhataggal,
 S roppant robajjal zúg alá a mély
 Meredélyen; forrása örökös
 Buzgás, amely dörögve tör a légbé,
 És mégis tiszta összhangban marad.
 Hulltában sűrű párát hint, melyet

Irisz színeibe kever a nap.
 Így fájdalmának elsőprő viharja
 Költészet édes változatait
 Cseréli. Nincs olyan emberi mű, mely
 A nagy költészet ily együttesében
 Hangolna össze bölcszet, szépet és
 Isteni erőt. Láttam, a borult
 Égen vad déli szél száguld keresztül,
 És szárnyas felhőket ragad tova,
 Melyeknek folyton-folyvást futni kell,
 Ahogy vad pásztoruk akarja, míg
 Gyapjuk közt szikráztak a csillagok.
 De már tisztult az ég, boltozata
 Izzó virágaival beborítja
 Az ingó földet; míg a keleti
 Dombok mögül fényesen kel a hold
 S megkezdzi gyors, de bájos vonulását.
 Holdról, szélről, csillagokról beszélek,
 Nem dalról; de hogy visszhangozzam azt,
 A természettől kéne sose használt
 Szavakat kérnem, és az ő tökélyét,
 Hogy annak minden tökélyét leírjam.
 Orpheusz nem ül ott már szikla-trónján,
 A tarlott pusztá kellős közepén,
 Örökzöld, göcsörtös téli magyalfák,
 Alig rezzenő ágú ciprusok,
 Gyümölcszel rakott tengerzöld olajfák,
 Szilfákra kúszó kósza venyigék,
 Mikről leperegnek a dús szemek,
 Zsenge hajtásaikon rózsatermő
 Galagonyák, szeretők-vágyta bükkök,
 S szomorúfűzek, gyorsak s lassudak,
 Óriás vagy könnyedebb ágaikkal
 Fonták be trónusát, s a Földanya
 Keble is csillagzó virágot, édes
 Illatot ontott, elborítani
 Költészete-emelte templomát.
 Lába előtt oroszlánok heverték,
 Barlangjánál hűségese gödölyék.
 A vak férgek is mintha hallanák őt,
 S a fák legeslegalsó ágain
 Némán gubbasztanak a madarak.
 A csalogánynak sincs egy hangja sem
 Versengésre, csak megigézve hallgat.

Holnap

Hol rejtőzködsz, drága Holnap?
Ifju, vén, erős vagy gyenge,
Szegény, gazdag, mosolyodnak
Fényét várja, úzi egyre –
S nem lel – sajna! – soha másra,
Csak mitől szökik – a Mára.

1821

Vándor

Úgy vándorol, akár egy éberálom
Elménkben, mely sötétlő mély vadon:
Tengernyi sűrűségen és lapályon
Hajléktalan, vadon és szabadon.

1821

Eső

Töredék

Az eső szelidsége szállt a szélben.

1821